

פרטיכל מס. א 31

מישיבת הועדה לשירותים ציבוריים
מיום ג', כ"ז בחשוון תשי"א - 7.11.1950
בשעה 9.20

נוכחו חברי הועדה:

- ח. דרורית
- א. הכרמלי
- נ. הרפז
- י. גיל
- ד. נצר
- י. לם

מוזמנים:

מר לנדוי - המנהל הכללי של משרד הסעד
גב' ד"ר מ. הונדס - מנהלת המדור
"סעד לעולים" במשרד הסעד

היות ומר רקנטי, יו"ר הועדה, ומלמ מר גורי כהן
נעדרים, הוחלט שהגב' ד. נצר תנהל את הישיבה.

היו"ר ד. נצר:

נקדים את הישיבה לענין המעברות. מוזמנים
לישיבה זו גם נציגי משרד הסעד.

לפני שנכנס לדיון, ברצוני לברך את חברי
הועדה - כי זוהי ישיבתנו הראשונה לאחר הפגרה - בעבודה פוריה ומועילה.

י. לם:

אני מציע לבחור באעדת משנה בת 4 חברים
אשר תשפיל בחוק שהועבר אלינו עוד לפני

הפגרה - חוק השינונים.

אני מציע להזמין לאחת מישיבותנו הבאות
את שר התחבורה ושר הדאר כדי שירצה בפנינו על המירדים האלה.

היו"ר ד. נצר:

בעיות אלו שייכות לוועדת הכלכלה. לוועדה
זו שייכים רק עניני חבריות, הסעד
ונפגצי המלחמה.

רק ממלאת מקום.

אני מבקשת לא להציע היום הצעות, כי אני

אני חושבת שלא תהיה התנגדות מצד הועדה
לבחור בוועדת משנה אשר תשפיל בחוק השינונים.

נבחרו לוועדת המשנה חברי הועדה: י. גיל

י. לם, ח. כהן-מיגורי, א. פרמינאר, א. הכרמלי.

היו"ר ד. נצר:

אני מציע למר לם ירכז את הועדה.

ח. דרורית:

אני מציעה בישיבה הבאה נשמע דו"ח
מהחברים שהשתתפו בקונגרס הבינלאומי לסעד
הייתי מציעה בישיבה הבאה נשמע גם את מנהלי מרד הסעד על חכנית עבודת
קיינה הבאה.

הועדה ליירוטים ביבוריים
7.11.1967

מר לנדו:
אנו מהכוננים לסדר פגישה במשרדי הסעד
בה ימסרו דו"ח מדיוני הקונגרס הבינלאומי
לסעד. לכן, אני מציע להתפסקו הכן מזמין את חברי הועדה לפגישה
זו, כדי למנוע כפילות בענין.

א. הכרמלי:
כדי שלא תהיה כפילות, אני מקבל את ההצעה
ל"יתתך בפגישה להתקיים במשרד הסעד, אולם,
אני מבקש להתאים את זמן הפגישה לזמננו. אני מציע לקבוע את הפגישה
ליום שלישי בבוקר.

הנו"ר ד. נצר:
אני מציעה שנוציג ליו"ר הקבוע של הועדה
ליירוטים ביבוריים כי יש רצון מצד חברי
הועדה לשמוע את הסקירה מדיוני הקונגרס הבינלאומי לסעד, וליקבע
את הזמן.

מר לנדו:
אתם זוכרים, בודאי, בהחודש יולי הרצינו
בעניכם על הצורך בתוספת תקציב למשרד הסעד
בקשר עם הקמת המעברות ומחנות העבודה. גם מסלולת מטעם הועדה ליירוטים
ביבוריים התיצבה בפני ועדת הכספים, והוסל עלינו להגיש פרטים על
הצרכים הדרושים במעברות. הגשנו אז תקציב של $\frac{7}{8}$ מיליון ל"י, בערך,
עד סוף שנת התקציב בקשר עם המעברות ומחנות העבודה שהוקמו אז.
אלה היו בערך 56 מעברות ומחנות עבודה שזמנו כ-21 אלף משפחות,
כלומר, 75 אלף נפשות. ועדת המסנה של ועדת הכספים אשרה לנו אז
תוספת של 30 אלף ל"י להודש בשביל הטפול בעוקלים במעברות ובמחנות
עבודה, אבל לא אשרה לנו את התוספת הזאת למשך כל החדשים עד סוף
שנת התקציב, אלא לעת-עתה ל-6 חדשים: אוגוסט, ספטמבר, אוקטובר.
את הסכום הזה קבלנו בשעתו, אמנם בלי אישור רשמי, אבל הורשה לנו
להוציא את הכספים האלה לחם טיפול באנשי המעברות.

בינתיים של שינוי גדול. נוספו מעברות חדשות
אשר לא ידענו עליהן אז בהודש יולי ומחנות עבודה הפכו להיות שיכוני
קבע. נוספו כ-14 אלף משפחות במעברות החדשות ובמחנות העבודה
המהוות בערך כ-5⁰ אלפים נפשות.

מלבד תוספת העולים הזקוקים לטיפול מיוחד,
אנו עומדים בפני בעיה אחרת לגמרי - בעית החורף, היות וכמעט על
היולים במעברות החדשות הוכנו באהלים.

אנו הגשנו תקציב נוסף בשביל המעברות החדשות
לוועדת הכספים ובקשנו מלבד 30 אלף הל"י שאושרו לנו בשעתו כשביל
המעברות, סכום נוסף של 800 אלף ל"י עד סוף שנת התקציב. זה היה
לפני חודש ימים, בערך. אצאצא אצא ועדת הכספים בחנה בוועדת מסנה;
ישבו בוועדת המסנה בראשותו של מר דיין, וועדת המסנה קצצה במקפת
בסכום הזה והציעה סכום של 640 אלף ל"י, בערך. אולם, כאשר הענין
הובא טוב בפני מליאה ועדת הכספים, בא טוב קיצוץ עד 260 אלף ל"י.
מלבד 30 אלף הל"י שאושרו בשעתו - ושעכשיו כבר החליטו להמשיך אצא
בתקציב זה עד סוף שנת התקציב - אשרו לנו כתוספת בשביל המעברות
החדשות סכום של 260 אלף ל"י, במקום 300 אלף ל"י שבקשנו. בכל-אופן
הודיעו לנו במפורש כי זו איננה החלטה סופית, הם רוצים לחכות חודש
חדשים כדי לראות איך העבודה מתבצעת, אח"כ ידונו מחדש בענין זה
ויודיעו לנו סופית את החלטתם.

אם הגשנו תקציב של 800 אלף ל"י, ברור
שהתחשבנו כבר עם המצב הכספי של המדינה וזה היה הסכום המינימלי
בשביל הצרכים המינימליים של המעברות. דוקא לקראת החורף יהיה
צורך בטיפול בילדים מגיל 0-6 זאי-אפשר להיאזרם באהלים יחד עם
משפחותיהם, ויש צורך בטיפול מאוד אינטנסיבי בתינוקות, ואיני רוצה
להוסיף לכם פרטים על מידת המחלות השוררות במעברות. נוסף לכן,
"זוכנו במעברות גם מקרים סוציאליים קשים, חולים, תשושים ועולים
המוגבלים בכומר עבודתם. אמנם הסוכנות מסדרת את המקרים הקשים ביותר
ומשאירה אותם במחנות, אבל אי-אפשר שלא יסתננו מקרים כאלה גם בתוך
המחנות, בעיקר כאלה הקשורים במשפחות. נוסף לכן, מתברר שרוב יוכני
המעברות הגיעו לחם בעירום ובחוסר כל. חסרה להם כסות חורף, לפי כל

חוקי הצנע. יש צורך גם במינוי של 100 עובדים סוציאליים ומדריכים כשביל המחנות. לפי הצרכים האלה, עלינו לקבל תקציב של 800 אלף ל"י כדי לנוכל לספק במידת מה את הצרכים הסוציאליים במעברות ובמחנות.

התיישוב היה כזה: נמצאים כ-4 אלפים תינוקות

מגיל 0-2. לפי כל התיישובים שעשו ארגוני הנשים, יוצא תיפול בתינוק בגיל זה עולה כ-3 ל"י לחודש, אפילו אם לא נסדר את התינוקות בבתי תינוקות סגורים, כי אם טיפול פתוח במשך היום. כל זה יעלה כ-25 אלף ל"י לחודש; יש כ-6 אלפים ילדים בגיל 2-6 ויש צורך לסדרם בגני ילדים, חלק במעונות יום. הטיפול הזה, יחד עם הזנה צריך לעלות כ-5 ל"י לחודש בממוצע לכל ילד, כלומר, קרוב ל-3 אלפים ל"י. נוסף לכך נמצאים במחנות ובמעברות כ-8 אלפים ילדים בגיל 6-14, וכל עוד הבימצאו בתוך המחנות ובתוך המעברות יהיה צורך אולי לתת להם רק ארוחה חמה אחת ליום כבי"הס. זה צריך לעלות לנו כ-2 ל"י לחודש עבור כל ילד, כלומר, 15 אלף ל"י בערך. אנו חושבים שאולי נוכל לקבל השתתפות הורים וגורמים אחרים כ-20 אלף ל"י בערך. יוצא שרק בשביל הטיפול בתינוקות ובילדים בגיל הגן וב"הס יהיה לנו א צורך כ-60 אלף ל"י לחודש. אנו מניחים שהטיפול הזה יתחיל רק בראשית דצמבר במלואו, כך שיהיה לנו צורך כ-240 אלף ל"י. יהיה כודאי צורך להוציא מהמעברות בחודשי החורף ובסונה הגשמיים בערך כ-4 אלפים ילדים בגיל בי"הס, זה הוא המינימום שאנו חושבים. אפילו אם יהיה צורך לפנות רק 4 אלפים ילדים בגיל בי"הס, אנו חושבים שזה יעלה לפי 6 ל"י לחודש עבור כל ילד כ-16 אלף ל"י. בסכום של 6 ל"י לחודש אנו חושבים לתת למשפחות או למוסדות אשר יאמסנו את הילדים לחודשי החורף, רק את התמורה של המצרכים הקצובים. אנו מקוים שנוכל לקבל מקומות כאלה בעד הסכום של 6 ל"י לחודש. יהיה צורך בעוד 80 אלף ל"י בשביל הלבשה לילדים ו-8 אלפים ל"י בשביל הסעת הילדים והובלת ציודם, כלומר, הטיפול בילדים מכל הגילים יעלה לנו כ-550 אלף ל"י, בערך.

נוסף לכך יהיה צורך בסעד ככלי בשביל

מקרים סוציאליים, חולים, השוטים ואנשים המוגבלים בכושר עבודתם. יהיה צורך לכל זה בסכום של 30 אלף ל"י לחודש, כלומר, 120 אלף ל"י ל-4 חדשים. לשם הלבשה למשפחות הנשארו במעברות יהיה צורך כ-90 אלף ל"י, הוצעה חד פעמית. יהיה צורך במינוי מדריכים ועובדים סוציאליים. יהיה צורך ב-50 מדריכים ו-50 עובדים סוציאליים. לפי המשכורת הממוצעת של 50 ל"י לחודש יהיה צורך לשם כך כ-5 אלפים ל"י. אנו צריכים למנות את העובדים כבר מהודש אצטא נובמבר, כי לא נוכל לחכות עד לראשית העבודה בדצמבר, יוצא שיהיה לנו צורך ב-25 אלף ל"י בשביל עובדים סוציאליים ומדריכים. הסיכום הוא שיש לנו צורך ב-800 אלף ל"י. לעת עתה קבלנו מפרעה של 260 אלף ל"י.

יענין אותכם כודאי לדעת על התפתחות

הענינים מאפריל עד דצמבר. באפריל שכלנו ב-84 מקומות ישוב של עולים; במאי גדל מספר המקומות עד 102; ביוני היו כבר 121 נקודות, ביולי 141, באוגוסט 154 ובספטמבר שכלנו כבר ב-278 מקומות. התקציב כמובן לא גדל, הצרכים גדלו, ועל האלה של יו"ר ועדת הכספים, למה לא הכנסנו אצא בחשבון בשעת עיבוד התקציב שכלנו את ההתפתחות הזאת, עניתי שכן הכנסנו בחשבון ודרשנו בשביל הצרכים האלה, אלא שהכנסת לא אשרה לנו את התקציב שהגשנו, היא אשרה לנו רק $\frac{1}{3}$ ממה שדרשנו בשביל הטיפול בעולה. יצא שהצרכים גדלו, התקציב לא גדל, ועכשיו כאשר הועמדנו בפני בעית המעברות - וכאן נודעזעו בעיקר אנשי ההתייבות העובדת, כי רוב המעברות הן בסביבות ההתייבות העובדת - נוכחה ועדת הכספים לדעת את הצרכים, היתה לה יוזן קשבת לתביעותינו ומשום כך אשרה לנו תוספת של 30 אלף ל"י לחודש, ועכשיו תוספת של 260 אלף ל"י לחודש עד סוף שנת התקציב.

הגב' הופרט:

מר לבדו דיבר באומן מיוחד על עניני התקציב. אני רוצה להתעכב קצת על הצד הארגוני והמעשי הקשור עם כל ביצוע השירות הסוציאלי במעבדות.

אני מוכרחה להגיד שאולי יהיה זה מובן אם נסתיר את הקשיים הגדולים שאנו עומדים בפניהם. אם יהיה גשם בעוד שבועיים ואנו לא עשינו את שלנו, מוטלת עלינו אחריות גדולה מאוד אם לא נגלה את כל הקשיים הארגוניים לביצוע העזרה, אם אפילו ישנו הכסף ונניח הפחות או יותר נוכל להתחדר בגבול הזה.

חלק גדול של המעבדות נמצאים במצב רע מאוד מבחינת הדיור. הסוכנות היהודית הקימה את המעבדות האלה, ואין אפשרות עד התחלת החורף להעביר אליהן את כל האנשים לצריכוני פח, כפי שהיתה התכנית. רק חלק יעבירו לצריכוני פח, וגם זה דבר לא כל כך קל, כי הפחונים אמנם ישמרו על האנשים מפני הגשם, אבל אין להם איזולציה ואין להם רצפות. אם ניקח בחשבון הרוב המעבדות הם באיזורים הרריים ובאיזורים שפמה, הרי נדע שהאנשים יסבלו קשות. יש לנו תכנית מיוחדת בשביל הילדים, אבל גם האנשים יתכן שלא יוכלו לסבול זאת, כי איני יודעת אם כל האנשים יוכלו לעמוד בפני הגשם והקור. עשינו את המכסימום בכדי למצוא את החכונן בענין הילדים, אבל עדיין לא הוכחו כל הצריפים הצבוריים במעבדות, ביוחד לא הוקמו עדיין הצריפים בשביל בתי התינוקות, אהסוכנות עושה מאמצים גדולים מאוד בכדי להקים אותם, אבל ישנם קשיים אוביקטיביים שעונו יכולה לדון עליהם. ישנם גם מקומות שאין בהם בכלל צריפים חוץ מצרכניה וצריך של עופת-חולים.

העבודה הזאת מוכרחה וצרכה להעשות ע"י צנטרליזציה מוחלטת של עבודתנו, כיון שאי-אפשר לנהל ענינים מהמרכז עד הפינה הנידחת ביותר. קטורים בכך גם קשיים בהסגת אנשים שילכו לפינות הנידחות. אין חוסר צו גיוס המתייב עובדת סוציאלית צעירה ללכת למקום נידח, כך ישנם ישובים רבים שאיננו יכולים להגיע אליהם.

פה אני מוכרחה להזכיר עוד דבר חשוב: האדמניסטרציה הממשלתית אינה מוותרת לצרכים האלה של יציע חירום. אם היום אומרים שישנו הכסף לכך וכך יובדו אלמץ אלמץ סוציאליים ולכך וכך אנשים, עובדים שבועות עד שאנו מקבלים את האישור לכך. התקן של משרד הסעד הוא מלא; איננו מסוגלים להשיג אפילו איש אחד נוסף בשביל השירותים הדחופים ביותר, אפילו לא כתכנית. אי-אפשר לעשות עבודת חירום מבלי שיהיו הסידורים העוזרים לכך. אני כבר רואה כי בעבודת המעבדות, למרות המאמצים העצומים שאנו עושים, אין לנו אפשרות להתגבר לרגלי המלכודת הטכנית והאדמניסטרטיבית שאנו נתונים בה.

יש עוד דבר חשוב: חטרות לנו ההוצאות האדמניסטרטיביות, אין לנו אפילו תחבורה. היתה לנו מכונית, אך היא נלקחה מאתנו. אנו מרגישים שאיננו יכולים בדום אופן להתגבר על הדבר הזה.

ישנו עוד קושי נוסף - הקורסים להכשרת עובדי סוציאליים נמשכים זמן רב. בכל זאת, בכדי להתגבר על קושי זה, עשינו כמה דברים בכדי להדריך את האנשים במקומות ולהסיל את נקודת הכובד על המקום עצמו, ז.א., על המועצה המקומית או המועצה האיזורית, שהם יהיו אלה אשר יבצעו את העבודה, ואנו במרכז ניתן את הפיקוח, ההדרכה והאמצעים הדרושים. אנו עובדים בחטת זה מספר חדשים, נתקיימו כמה פגישות עם ראשי המועצות האיזוריות, עם ההתייבות העובדת, עם ארגוני הנדלים ועם המדריכים בכדי להדריך אותם ולהסיל עליהם את נקודת הכובד. אני חושבת כי הצלחנו בחטת זה, ואנו רואים ערות גדולה מצד המקומות. הסוכנות היהודית הקימה את הצריפים שהקימה בלי אינסטלציה והוטל על המקומות לתקן ולשפר את הצריפים.

היו לנו קשיים גדולים אם ארגוני הנשים, רצינו להניע אותם להכנס לפעולה זו של שיפול בעולים. המאבק היה קשה, והמאבק היה בעיקר מאבק טכני, מכיון שארגוני הנשים מוכנים להתחנף בעבודה זו, אבל אינם יכולים להתגבר על הקשיים התקציביים שלהם. ההצעה שהוגשה היא הצעה המאפשרת לארגוני הנשים לקבל על עצמם את הביצוע, אבל כמובן שרוב התקציב מושל על המדינה ועל הממשלה.

הועדה לשירותים ציבוריים
7.11.1950

בקשר לשיטת העבודה, גם במעבדות וגם במחנות העבודה, מבחינה מקצועית סוציאלית מוטל עלינו תפקיד עצום, להעביר את האנשים לחיים עצמאיים גם מבחינה נפשית וגם מבחינה מעשית. אין זה דבר קל כל כך, ואם שמעתם על המצב בין התינוקות, לא תמידאז זהו תוצאה של חוסר תזונה לילדים. אנשי המחנות מקבלים אוכל מוקן וכאשר הם עוברים למקום קבע, התינוק יורד באופן מבהיל מכיון שהאם אינה יודעת לשטל בו. שיטת עבודתנו היא, לפתוח ב"ס לאמהות, להדריך את כל האמהות לשטל בילדים. אותו דבר נעשה לגבי הילדים הגדולים ולגבי המזפחות. היירות של הדרכת נשים הוא שירות חינוכי סוציאלי ממדרגה ראשונה. העבודה ההדרכתית היא עבודה לא פחות חשובה ואולי גם עולה על האמצעים שהמשפחה מקבלת. העוב בכל הדבר הוא שבכל זאת חלק מהאנשים, אלה היכולים לעבוד, עובדים, לא תמיד הם עובדים חבוע חלם, אבל יש עבודה, אין אותו יאוש שהיה בשנה שעברה בתוך ישובי העולים, שהיה חוסר עבודה מוחלט.

היו"ר ד. נצר:

אני מציעה שביחובה זו נסתפק בשאלות על מנת לקבל אינפורמציה ויותר לא, ונוכל לקבוע ישיבה לשבוע הבא על מנת לאשא להמשיך בדיון.

ה. דרורית:

לדעתי, בעיות המעברות היא בעיה דחופה מאוד, והייתי מציעה שבכל זאת כל אחד יביע את משאלתו

י. לט:

אני מציע לקבוע את המשך הדיון לשבוע הבא, אבל בינתיים יקבלו חברי הועדה את הפרטיכל עם המספרים. אני מציע להזמין לישיבה זו גם את השר.

היו"ר ד. נצר:

אנו קובעים את המשך הדיון בשבוע הבא. נקבע את הישיבה לאותם הימים בהם התקיימה ישיבות הכנסת. אנו מבקשים מאת נציגי משרד הסעד להמציא לכל חברי הועדה לשירותים ציבוריים את כל החומר והמספרים, כדי שחברי הועדה יוכלו לעיין בהם. אני מציעה שהחברים שיש להם שאלות יחאלו כעת.

י. גיל:

(א) אני רוצה לשאול את בא-כוח משרד הסעד אם ברגע זה יכולה הועדה לעזור במשהו, מלבד עצות. לפני הפגרה נכנסנו עם ועדת הכספים, האם יש טוב מקום לעזרה מסוג זה?
(ב) האם יש מקום לערוך מגבית של כסות חורף?
(ג) גב' הופרט אמרה כי ארגוני הנשים משתתפות בעבודה במעברות ולא בתקציב. קראתי כי ארגון אמהות עובדות עורך כעת מגבית למעברה. איך זה משתלב עם משרד הסעד והאם יחאא שיתוף פעולה בנוגע לתקציב?
(ד) האם נעשית פעולה לשם הכנסת ילדים למשפחות בחינם, האם יש ועדה ציבורית לכך?
(ה) מה המצב בנוגע לפרסונל, האם יש עובדים, מדריכים ומדריכות?

ה. דרורית:

היות והמעברות מרוכזות עכ"יו בעיקר בסביבות מועצות איזוריות, האם היתה הענות משותפת אל האיזורים? אם כן, מה הם הדברים שהובטחו? בתקציב שהאיזור בונה, האם הוא מכניס גם סעיף של עזרה למעברות?

א. הכרמלי:

האם נעשתה איזו שהיא פעולה בקשר עם המצב הקשה שאנו נתונים בו בארץ, תביעה להגברת משלוח של כסות חורף מהגולה.

האם לא היה זה נכון שבמשך הימים הספורים עד הגשמים ייעשה מעמץ של גיוס עבודה וחברים לזקמת בנינים בכל המעברות?

ד. נצר:

(א) בקשר עם עזרת ארגוני נשים, מה היא מידת ההשתתפות הנדרשת מהם?

(ב) האם יש איזון עבודה טריטוריאלי או מספרית של עבודת ארגוני הנשים בתוך המחנות. הייתי רוצה לדעת גם איזה ארגוני נשים הודיעו על השתתפותם.

(ג) איך רוצה משרד הסעד, האם יש אפשרות של עבודה מתנדבת, האם אפשר לארגן אותה והאם ישנה נכונות לעבודה מתנדבת ומאין?

גב' הופנר:

בקשר לשאלה האחרונה על העבודה המתנדבת הקיזורה עם גיוס הכוחות המקומיים. הסברתי כבר כי נקודת הכובד של הפעולה צריכה להיות במקום עצמו, ז.א., ברמות המקומיות, אחרת לא נוכל להתגבר על הקשיים. ישנה נכונות גדולה מאוד, ביחוד במועצות האיזוריות ובכמה וכמה מועצות מקומיות אשר מוכנות לעשות הכל בכדי להרים את המעמסה הזאת. עלי לציין כי בפעם הראשונה - אולי בגלל זה שבפעם הראשונה המעברות הן על יד ובתוך הישובים - יש נכונות גדולה של הישובים לעזרה. ברוב המועצות המקומיות הקמנו ועדות צבוריות המשפלות בכל העינים הנוגעים במקום. יש מקום רחב למתנדבים ויש גם מתנדבים בכל מקום. לאן שאנו מצליחים להעביר עובדת סוציאלית או מדריכה, יש מי שהוא יחד עם המועצה תורכז בה העבודה. התקיימו גם כינוסים רבים. רק אהמול היה כינוס גדול של כל המועצות האיזוריות בצפון הארץ וכינוס א' המדריכות מכל הצפון. התקיימו כינוסים של העובדים הסוציאליים וכינוס של ארגוני הנשים לקראת העבודה במעברות, היו כינוסים איזוריים וגם מרכזיים. כל זאת עשינו בכדי לעזור ולהדריך את המקומות לעשות את העבודה בעצמם.

בקשר עם הדרכת העובדים, הרבה יותר קל להדריך מדריכה מעשית. אנו עורכים קורסים קבועים, יחד עם מחלקת ההדרכה של ויצ"ו בכדי להדריך באופן שיטתי את המדריכות לישובים. לנו דרושים כעת כ-200 עובדים סוציאליים. אנו לא נוכל לקבל אותם, מכיון שלא נוכל להכין אותם. בתי הספר לעבודה סוציאלית בארץ נמשכים הנתיים, אבל אנו מקיימים קורסים מקוצרים לאנשים מגיל 28-50, לאלה שעבדו באופן מעשי ויש להם השכלה תיכונית. הם לומדים כ-8 חודשים, חצי שבע עובדים וחצי שבוע לומדים. הם צריכים לעבוד אח"כ הנתיים בכדי לקבל את התוויה של עובד סוציאלי מקצועי. עד כה היו לנו 3 קורסים והעובדים האלה הם חבר העובדים היום בעצם באיכוני העולים. אנו רואים כי דוקא עי"ז יבחרנו אנשים מבוגרים ובעלי רמה, הצלחנו להשיג אנשים טובים לעבודה.

בישובים רבים ישנם בתים, ביחוד משפחות גדולות. אפשר לקחת לזמן הנוסף חלק מהחדרים לשם שיכון הילדים שיפנו מהמעברות. זה עלול לפתור במידה אא רבה את שאלת פינוי הילדים.

בקשר לארגוני הנשים, כאר הוקמו המעברות הזמנו את כל ארגוני הנשים שאנו עומדים איתם בקשר ובקשנו מהם להתגייס לפעולה במעברות. בקשנו שהארגונים לא יסתפקו רק בגני ילדים ומעונות יום לילדים יותר גדולים, אלא שישימו לב גם לילדים יותר אצאצאצא סנים. אנו יודעים כי רוב הארגונים מעוניינים בילדים יותר גדולים ואינם מעוניינים לעשות את העבודה למען התינוקות. אני מוכרחה לציין כי עד כה נענו בצורה רחבה. מועצת הפועלות הודיעה כי תקבל את השיפול ב-24 מעברות. אנו סכמנו בישיבה ההתקיימה עם כל הארגונים הכל הארגונים-נים יודיעו לנו אם הם מוכנים להשתתף בעבודה. ויצ"ו הודיעה כי תקבל את השיפול ב-8-10 מעברות, גב' פרסיץ הודיעה גם כן על מספר מעברות, איני זוכרת כמה, היא הודיעה שהיא מוכנה לעשות את המכסימום. הכועל המזרחי הודיע כי הוא מוכן לקבל את השיפול ב-12-14 מעברות, גם מרכז בית יעקב הודיע כי ימסור לנו את מספר המעברות שהוא מוכן לפל בהם.

ד. נצר - היו"ר:
רציתי לדעת מה מידת השתתפותו של משרד החינוך בטיפול הילדים בגיל בי"ה, ומהי עבודת משרד הפער במפעל "קורת גב".

מר לנדאו:
הפעם ועדה זו אינה נדרשת לעזור לנו בתביעותינו לוועדת הכספים. כפי שמסרתי לכם, התקיים כבר דיון, נתנה לנו מפרעה ואנו מקווים לקבל עוד, אולם, אנו מרגישים חובה למסור לכם אינפורמציה על עבודתנו, כדי לקבל סכס הצעות על דרכי הביצוע ואופן העבודה. אבי מתאר לעצמי כי תפקיד הועדה הוא גם להדריך את משרד הסעד.

בקשר לשאלה על סגנית בנות חורף, אנו שללנו זאת השנה בגלל בעיית הקיצוב. לו היינו יכולים לתת נקודות במקום בגדאם ששופטים, היינו יכולים לקבל אותם, אבל אינני מאמין שמשרד האספקה והקיצוב יסכים לכך. המגבית של "ארגון אמהות עובדות" היא סגנית של הארגון כמו כל המגביות של ארגוני הנשים, כמובן בלי שיתופו של משרד הסעד, בלי ידיעתו ובלי הפכתו, ואין גם צורך בהסכמתו.

אפילו אם נקבל את כל הכספים שדרשנו, לא נוכל לשפק את כל הצרכים. יהיה צורך בכספים נוספים וכל כמה שהארגונים ישקיעו כספים, תבוא עליהם ברכה.

פינוי הילדים וסידורם במשפחות: פינוי הילדים זוהי בעיה לא קלה ביותר. ראשית, איננו יודעים עדיין אם ההורים יהיו פוכנים למסור את הילדים, ואיננו יודעים את מידת ההענות של המשפחות לקריאתנו. אנחנו נענינו לדרישת המדור לקלישה של הסוכנות היהודית, שנוציא כרוז משותף בקשר לסידור ילדים במשפחות. בשנה שעברה הסוכנות לא הצליחה בפעולה זו, ואינני יודע אם נצליח בכך השנה. בעצם, זהו מפעל גפרד מהפעולה שאנו צריכים לעשות במעברות. הפעולה הסוציאלית במעברות נעשית אך ורק על אחריותו של משרד הסעד. אנו הנאנו בחשבון סכום של 6 ל"י לחודש עבור כל ילד שיתקבל למשפחה, אבל אין זאת אומרת שכל משפחה ומשפחה אא תדרוש את הסכום הזה. אולי תמצאנה משפחות אשר תרצינה לקבל ילדים בחינם ואז נוכל, אולי, לתת לילדים אחרים שיפול יותר טוב. אנחנו עוד מתכננים את הפעולה הזאת משום שאנו רוצים ללמוד גם מהכשלון של השנה שעברה. יכול להיות שהשנה יהיה יותר קל; אשתקד הילדים קבלו את כל צרכיהם מהסוכנות וההורים לא רצו לתת את ילדיהם; השנה הילדים הם על שכם הוריהם ויתכן שיפסימו למסור אותם למשפחות למשך 4 חדשי החורף.

בשנה שעברה נעשתה הפעולה הזאת בעיקר דרך סנהלי בי"ה. הפנייה היתה לסנהלי בתי הספר, אלה מסרו שאלונים לילדים, הילדים הביאו אותם הביתה ולחצו על הוריהם למסור תשובה. יכול להיות שגם השנה נעשה את הפעולה הזאת דרך בתי הספר, נוסף לכך, דרך ארגוני הנשים וודאי שנרתום גם את לשכות הסעד במקומות. אנו נשתמש בכל האמצעים ובכל המכשירים שיש לנו במדינה כדי לבצע את המפעל הזה. עד כמה שנצליח, אי-אפשר עדיין לאמר.

בקשר ל"כסות חורף" מהגולה. לא רק הסוכנות אלא גם אנו פנינו לגולה בבקשה לקבל את הכסות עוד בימות החורף, אך כמובן שהדבר בלתי אפשרי. הפשען שנמצא כבר בדרך יתקבל, אך משלוח חדש לא יגיע בימות החורף.

כמובן, לו היו מקומים בכל ישוב צריך גדול, לא היינו צריכים לפנות את הילדים, אך שמענו שבא-כוח הסוכנות היהודית שדבר זה אינו ניתן לביצוע. במבצע פינוי ילדי המעברות ומחנות העבודה יש מקום לכל סיני סיבוכים ומשרד הסעד אינו להוסיף אחרי המפעל של פינוי ילדים, אך הועמדנו במצב כזה שעלינו להירתם לפעולה זו. הנה, רק לפני ימים מספר קבלתי מכתב לפי כתובת זו: "לכתוב מפעל 'קורת גב', מפעל משותף של משרד הסעד של מדינת ישראל והסוכנות היהודית, מחלקת הקלישה". איני אחראי בעד השפט הזה, הוא נעשה בלי ידיעתנו. לא ברצון נכנסנו לפעולה זו, היינו מעדיפים את כל הסידורים אא בתוך המקומות.

בקשר למידת השתתפותם של ארגוני הנשים בכסף ובארגון. כפי שגב' הופרט כבר מסרה לכם, אנו רוצים בתקציב שלנו לכסות, פחות או יותר, את כל ההוצאות הכספיות, ואם ארגוני הנשים רוצים לתת שיפול טוב יותר, הם יכולים כמובן להשקיע כספים נוספים. התקציב שלנו מספיק בשביל השיפול הסנדרסי. משרד הסעד חושב כי רצוי יותר שארגוני הנשים יבצעו את העבודה כי חוטכים עי"כ כספים בעקיפין. אנו רוצים גם לשתף את ארגוני הנשים באחריות לביצוע העבודה. דרושה לנו עבודה מתנדבת, כי משרד הסעד אינו יכול לבצע בכוחות עצמו את כל הפעולות הללו. מלבד זאת, מגמתו הכללית של משרד הסעד היא, לשתף יותר ויותר מתנדבים.

בנוגע למשרד החינוך, נכון שבתוך הגנים ופעונות היום שהזכרתי ימצאו גם ילדים בגיל 5 שחוק חינוך חובה חל עליהם, ובעצם צריך היה משרד החינוך לממן את הכתה של גיל 5.

הגב' הופרט:

עד כה עבדנו לפי השיטה שחלק מהשתתפותנו בשיפול הילדים היינו מעבירים לארגון וחלק הלך דרך המקום בכדי לשתף גם את ההורים. אני חושבת שיש לשנות את השיטה שתהיה יותר גמישה, כי ישנם קשיים אדמניסטרטיביים גדולים. אני חושבת כי עלינו לעבוד דרך הרשויות המקומיות.

היו"ר ד. נצר:

אני רוצה להזכיר לנציגי משרד הסעד שחברי הועדה לשירותים ציבוריים החליטו לא להביע את דעתם בישיבה זו. אין זאת אומרת כי יש הסכמה לכל, הסתפקנו היום רק בשמיעת אינפורמציה. בישיבה הקרובה אנו מתכוונים להשמיע את דעתנו וודאי שיהיה גם דיון על שיטת העבודה.

בקשר למגזינת של "ארגון אמהות עובדות", הייתי רוצה שמשרד הסעד ידע כי כל ילד במעון תינוקות עולה היום 8-12 ל"י לחודש, כך שיש תוספת של מינימום 3-2 ל"י לחודש עבור כל ילד. "ארגון אמהות עובדות" הכריז על מגזינת עצמית אשר צריכה להכניס 100 אלף ל"י. זוהי השתתפות עצמית של כל חברה. אנו מקווים שהמגזינת הזאת תכניס את הכספים שלקחנו על עצמנו.

מר גיל שאל, מה יכולה להיות עזרת הועדה לפעולת משרד הסעד. לדעתי יש לוועדה זו תפקידים רבים. אני רוצה בהזדמנות זו להזכיר כי כאשר הוקמה ועדת משנה ליד ועדת הכספים לשם דיון בענייני משרד הסעד, היא הוקמה הודות לפניית ועדה זו.

אני רוצה להגיד עוד דבר בקשר לדברי מר לנדו וחטיפת נפשות. כאן אני מאוד שקטה. הייתי רוצה להביע לחטיפת נפשות, אבל כאן לצערי לא תהיה חטיפת נפשות. אני מצטערת מאוד שהסוכנות נכשלה, אבל זוהי פעולה הקשורה עם היחיד, ואיך לרתום את הפרס במדינה לטובת כל המדינה, את התורה הזאת כולה עדיין לא למדנו. ברור שאם אנו רוצים להצליח בפעל "קורת גב", נצליח רק בשיתוף כל הגורמים הציבוריים.

קיימנו את הישיבה הזאת למרות אי-השתתפותו של היו"ר בהסכמת הועדה ומתוך דחיפות העניין. הסתפקנו בשמיעת אינפורמציה, המסך הדיון יתקיים בישיבה הבאה.

